

Студијски програм: Филозофија (МАС)
Назив предмета: Методологија филозофије
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 6
Услов: Нема посебног услова за похађање овог курса.
<p>Циљ предмета</p> <p>Циљ предмета је да студенти продубе своје методолошко знање стечено на основним студијама филозофије, препознају апоретички карактер филозофског мишљења, разумеју значај проблемског мишљења за филозофију, сагледају разлике између систематског и историјског мишљења у филозофији, даље развијају способност за препознавање филозофских проблема и уоче сличности и разлике између типичних приступа приликом постављања и решавања тих проблема.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Исход предмета састоји се у способности студената да дају анализу апоретичке структуре филозофског мишљења, уочавању специфичности проблемског мишљења у филозофији, схватању и примени аутолошког мишљења (примена мишљење на само себе), идентификовању типичних начина постављања, разраде и решавања филозофских проблема и њиховом поређењу, препознавању значаја радикализације саморефлексије за заузимање метафилозофске тачке гледишта, чиме не проширују само методолошко знање стечено на основним студијама филозофије, него достижу ниво компетенције неопходан за даље усавршавање тог знања на докторским студијама.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Идеја филозофске апоретике. Појам проблема у филозофији. Типологија проблемских форми. Проблеми самотематизације у филозофији (аутолошки проблеми). Приказ и примена методских приступа у филозофији: дијалектички, скептички, критички, аналитички, херменеутички, лудички и систематолошки приступ. Идеја интегративне методологије. Метафилозофске перспективе апоретике.</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Студенти на вежбама примењују знања стечена на предавањима на конкретне приступе проблемима. Они обрађују неки од представљених приступа и у групној дискусији установљавају предности и недостатке тих приступа.</p>
<p>Литература</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gadamer, H.-G. (1978). <i>Istina i metoda. Osnovi filozofske hermeneutike</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 2. Кант, И. (1958). <i>Критика чистог ума</i>. Београд: Култура. 3. Карнап, Р. (1999). <i>Филозофија и логичка синтакса</i>. Никшић: Јасен. 4. Лиотар, Ж.-Ф. (1991). <i>Раскол</i>. Сремски Карловци, Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Добра вест. 5. Luhman, N. (2001). <i>Znanost društva</i>. Zagreb: Politička kultura. 6. Платон (1959). <i>Парменид</i>. Београд: Култура. 7. Смиљанић, Д. (2016). <i>Апоретика</i>. Нацрт филозофске методологије. Нови Сад: Академска књига. 8. Стојановић, П. (прир.) (2007). <i>Скептички приручник I</i>. Антички скептицизам. Београд: Плато.

Студијски програм : Филозофија
Назив предмета: Филозофска пропедеутика
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: нема
Циљ предмета Упознавање студената са специфичним карактеристикама проблема почетка у филозофији. Развијање вештине увођења друге особе у посебне филозофске дисциплине. Сагледавање сложених аспеката односа филозофије и популарне културе. Информисање студената о историји наставе филозофије у средњим школама у Војводини.
Исход предмета По завршетку курса, од студената се очекује да ће бити у стању да: на разумљив и пријемчив начин лаику презентују смисао филозофске делатности; препознају типичне проблеме са којима се суочавају почетници у филозофском мишљењу; употребљавају адекватне примере за илустровање сложених филозофских идеја; примењују иновативна средства приликом излагања филозофског садржаја; ефикасно адаптирају свој начин филозофског говора сходно публици; успешно образлажу корист филозофије у савременом животу.
Садржај предмета Теоријска настава Филозофска рефлексивна о основним дидактичким појмовима. Настава појединачних филозофских дисциплина. Уџбеници филозофских предмета. Историја наставе филозофије у Војводини. Филозофија и представно мишљење. Филозофија и популарна култура (филм, стрип, видео-игре). Примењена филозофија.
Практична настава Осмишљавање нових начина увођења у филозофско мишљење.
Литература Група аутора (2008-2014). Традиција наставе филозофије I-VII. Нови Сад: Филозофски факултет. Jaspers, K. (1973). <i>Filozofija egzistencije; Uvod u filozofiju</i> . Beograd: Prosveta. Rasel, B. (2003). <i>Mudrost zapada</i> . Beograd: Dereta Svensen, L. (2012). <i>Šta je filozofija</i> . Loznica: Karpos Vindelband, V. (2007). <i>Istorija filozofije</i> . Beograd: Book&Marso.

Студијски програм : Филозофија МАС
Назив предмета: Филозофија уметности
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: нема.
Циљ предмета: Разумевање особености подручја филозофије уметности и проширивање знања о поетичкој филозофији. Уочавање сличности и разлика између филозофије уметности и естетике, као и њихових подручја примене и утицаја.
Исход предмета: Студент је способен да самостално препозна, одреди и објасни специфичности подручја филозофије уметности. Зна да наведе и прикаже најважније представнике филозофије уметности од античког до савременог доба. Студент показује значајан ниво самосталности у приступу филозофији уметности и њеним кључним представницима.
Садржај предмета Теоријска настава укључује упознавање са главним појмовима од пре-сократске филозофије до савремене филозофије, као и са фундаменталним проблемима филозофије уметности. Практична настава: вежбе - анализа изворних текстова. Теме: Шелингова филозофија уметности. Кјеркегорово схватање уметности. Хајдегерово одређење уметничког дела. Лукачева теорија романа. Рансијерова филозофија уметности. Делез и филозофија филма. Бимелове тезе о модерној уметности. Ингарденова онтологија уметности. Адорно и филозофија уметности. Бењаминово схватање уметности. Филозофија филма. Филозофија музике.
Литература: 1. Шелинг, Ф.В.Ј. (1989). <i>Филозофија уметности</i> . Београд: БИГЗ. 2. Хајдегер, М. (1996). <i>Извор уметничког дела</i> . Врбас: Слово. 3. Рансијер, Ж. (2010). <i>Еманциповани гледалац</i> . Београд: Едиција Југославија. 4. Делез, Ж. (1998). <i>Покретне слике</i> . Сремски Карловци ; Нови Сад : Издавачка књижарница Зорана Стојановића. 5. Бимел, В. (1980). <i>Филозофијске вриједности модерне умјетности</i> . Загреб: ЦДД. 6. Ингарден, Р. (1991). <i>Онтологија уметности</i> . Нови Сад: КЗНС. 7. Адорно, Т. (1968). <i>Филозофија нове музике</i> . Београд: Нолит. 8. Бењамин, В. (1971) "Уметничко дело у доба своје техничке репродуктивности", у: <i>Уз критику силе</i> ,. Загреб: Студентски центар свеучилишта. 9. Рајковић, М. (2018) „Уметност и стварност савремене епохе: Бењамин, Делез и Рансијер”. у: <i>Естетско и стварно</i> . Београд: Естетичко друштво Србије.

Студијски програм: МАС Филозофија
Назив предмета: Онтологија
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: нема
<p>Циљ предмета</p> <p>Системско упознавање са онтолошким темама и проблемима у складу са оријентацијом мастерског студента. За разлику од основних студија, где је циљ био стицање општег увида у историјски развој онтолошке проблематике, мастерске студије нуде значајно продубљен, систематски приступ. Отуда се и амбиције курса из онтологије везују за пружање подршке у виду онтолошке појмовне инфраструктуре која може да буде изузетно драгоцену свим студентима, без обзира на дисциплину из које се одлуче да пишу свој мастерски рад. Примена стечених знања и вештина у истраживању конкретних филозофских проблема и њихово преплитање са основним онтолошким појмовним апаратом.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Студенти стичу знатно продубљенију свест како о структури појединих онтолошких учења, тако и о повезаности онтолошких проблема и сродних филозофских дисциплина. Усвајају знања о међусобној повезаности онтологије, као најапстрактније филозофске дисциплине и осталих дисциплина на пољу друштвених наука: теорије књижевности, опште лингвистике, теорије историје, опште социологије. У стању су да критички анализирају улоге и домете појединачних онтолошких концепција, како у контексту блиских система са којима су епохално повезане, тако и у укупном хоризонту историје онтологије.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p>Садржај предмета принципијелно покрива сва онтолошке концепције од Парменида до савремене онтологије. Парменидова поема. Платонова меонтика. Укључување не-бића у онтологију као "другости" бића. Онтологија слике. Савремени значај повезаности онтологије, медија и политике. Аристотелова прва филозофија. "Вертикална" или "хоризонтална" онтологија: разлика Платоновог истраживања онтос он и Аристотеловог студирања он хе он. Онтологија као тражена наука, као дисциплина тражења: епистеме тис. Платонова хенологија: онтологија и теологија. Теолошки примат онтологије: учење о аналогичности ентис. Модерна онтологија и "откриће" субјективности. Међусобна саприпадност бића и свести: мера бића је мера свесности коју је у стању да досегне. Волф: метафизика генералис и метафизике специјалис. Критика и онтологија: Кантово преусмеравање онтологије ка теорији природних наука и ка практичком учењу о слободи. Апсолутизација субјективности: Фихтеова делорадња и Шелингова бесконачна продукција природе. Хегелова наука логике: пројект довршења и укидања онтологије. Постхегеловска онтологија и практичка филозофија. Апсолутизација свести код Хусерла. Хајдегерово фундаментално онтологија. Хартманова онтологија слојева. Левинасова, Адорнова и Деридина критика онтологије. Криза и стратегије нестајања субјекта у савременој онтологији.</p>
<p>Литература</p> <p>Литература релевантна за изучавање онтологије на нивоу мастерских студија формулише се у зависности од индивидуалног плана реализације мастерског рада, а све то у договору са наставником и у складу са пројектованим задацима. Литература се бира из постојећег фондуса преведене литературе, али се обогаћује и литературом на светским језицима које кандидат познаје. За разлику од основних академских студија, на мастерским студијама нема унапред задате литературе, него се она прилагођава индивидуалним филозофским преференцијама кандидата, као и захтевима које пред њега ставља одабрана тема мастерског рада.</p>

Студијски програм : Филозофија МАС
Назив предмета: Етика
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов:
<p>Циљ предмета</p> <p>Изучавање етике на мастер студијама има за циљ да продуби и прошири познавање темељних етичких проблема и појмова. Студиј је намењен студентима који показују виши интерес за проблематику практичке филозофије и представља наставак изучавања етичких појмова с основних академских студија. Студенти треба да прошире знања о настанку и развоју етике те о савременим разматрањима моралног феномена. Студиј етике треба да омогући студентима да развију способност критичког промишљања појединих тематизација појмова морала и слободе; да савладају импликације различитих концепција воље, карактера, сврхе моралног делања, као и да самостално примењују модел основних етичких питања при интерпретацији појединих етичких учења.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Студенти су остварили дубље и шире разумевање темељних етичких проблема и појмова; способни су да уоче битне трансформације различитих момената моралног феномена и знају да примене проблемски и повесни приступ при њиховој анализи; усвојили су различите конотације појединих етичких термина; знају да обраложе однос између фундаменталних етичких појмова и да примене модел основних етичких питања на интерпретацију одговарајућих етичких учења и праваца. Студенти познају основне тенденције савремених етичких учења и разумеју везу између етике и сродних дисциплина и интердисциплинарних области.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Место етике у поделама филозофије; Појам и предмет етике; Питање о методи етике; Предразумевање појма морала; Појам морала; Слобода као темељ моралног феномена: Бит моралног феномена и морално-етички принципи; Врлине и пороци; Требање као морално-етички принцип; Вредности и проблем утемељења морала; Морални карактер и структура моралног делања; Егоизам, Деонтологија; Консеквенцијализам; Реализам; Интуиционизам; Натурализам; Субјективизам; Етика и биоетика; Филозофска етика и примењене етике.</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Анализа изворних филозофских текстова.</p>
<p>Литература</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перовић, М.А. (2013). <i>Филозофија морала</i>. Нови Сад: Цензура. 2. Нусбаум, М. (2009). <i>Крхкост доброте</i>. Београд: Службени гласник. 3. Сингер, П. (<i>прир.</i>)(2004). <i>Увод у етику</i>. Ср. Карловци-Нови Сад: ИКЗС. 4. Платон (1993). <i>Држава</i>. Београд: БИГЗ. 5. Аристотел (1988). <i>Никомахова етика</i>. Загреб: Глобус-СНЛ. 6. Спиноза, Б. (2000). <i>Етика</i>. Загреб: Деметра. 7. Кант, И. (2004). <i>Критика практичног ума</i>. Београд: Плато. 8. Хегел, Г.В.Ф. (1989). <i>Основне црте филозофије права</i>. Сарајево: Веселин Маслеша-Свјетлост. 9. Ниче, Ф. (2011). <i>С оне стране добра и зла, Генеалогичка морала</i>. Београд: Дерета. 10. Шелинг, Ф.В.Ј., и Хајдегер, М. (2016). <i>Расправе о слободи</i>. Београд: Дерета.

Студијски програм: Филозофија
Назив предмета: Стручна пракса
Наставник/наставници:
Статус предмета: Обавезан
Број ЕСПБ: 3
Услов:
Циљ предмета Упознавање саобластима и специфичностима професионалног рада мастер филозофа у васпитно-образовним установама, институцијама културе, органима локалне управе и самоуправе, принт и електронским медијима итд. Примена стечених знања и вештина у испуњавању радних задатака.
Исход предмета Студенти су упознати с делокругом рада мастер филозофа, његовим садржајем, видовима и специфичностима, и оспособљени су за испуњавање различитих радних задатака у васпитно-образовним установама, институцијама културе, органима локалне управе и самоуправе, принт и електронским медијима итд. У стању су да критички анализирају улоге и обавезе мастер филозофа у различитом институционалном окружењу и да објективно сагледавају проблеме у радном окружењу.
Садржај предмета У складу са индивидуалним планом реализације праксе и концепцијом наставе на програму, студент се опредељује за једну од следећих активности: волонтерски је ангажован на фестивалима и другим манифестацијама што промовишу културу, науку и образовање, тако што помаже у њиховој организацији; упознаје се са активностима и свим корацима на припреми и реализацији научних пројеката; похађа и укључен је у припрему радионица и семинара посвећених развоју научног подмлатка; учествује и води различите радионице и трибине на Филозофском факултету или у културним и образовним центрима и институцијама; пише научне, критичке, новинарске или есејистичке радове у оквиру курса, води радионице; објављује текстове у студентским, научним, културно-уметничким публикацијама (електронским и штампаним);волонтира у музејима, галеријама и библиотекама, учествује у организацији промоције пројеката, књига, часописа, књижевних и уметничких вечери, креира и пише различите пројекте који подстичу омладински активизам и међукултурну сарадњу, учествује у вођењу секција и радионица у истраживачким станицама и центрима, летњим школама и камповима; учествује са радом на студентским конференцијама; обавља активности у органима локалне управе и самоуправе; одлази на праксу у медијске куће – упознаје се са принципима и техникама вођења емисија, уређивања, лекторисања и кориговања текстова; објављује уметничке и стручне преводе, учествује у раду научних часописа што их издаје Филозофски факултет (упознавање с процесом уређивања часописа, пружања помоћи у једноставним активностима везаним за лектуру, прелом и слично); учествује у радионицама о феномену плагијата и интелектуалне крађе на којима се студенти упознају са интелектуалним правима и слободама те антиплагијат софтвером.
Литература Литература релевантна за организацију и спровођење стручне праксе формулише се у зависности од индивидуалног плана реализације праксе и концепције наставе на програму, а све то у договору са наставником и у складу с планираним задацима на пракси.

Студијски програм: Филозофија
Назив предмета: Историја логике
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: нема
<p>Циљ предмета</p> <p>Док је изучавање историјске димензије логичке науке на основним академским студијама стављено у службу што непосреднијег овладавања корпусом проблема који припадају аристотеловском наслеђу елементарне логике, курс „Историја логике“ на мастер студијама у средиште пажње поставља питања о самом историјском животу идеје једне логичке науке, о природи њеног историјског развоја, о извористима логичке питаности, о трансформацијама смисла логике као науке, као и о свеобухватним критичким преиспитивањима њеног интересног хоризонта. Студенти код којих постоји продубљено интересовање за логичка питања филозофије требало би, с једне стране, да избором и похађањем курса развију спремност за интегрално сагледавање историјског хода логичког мишљења од античких дана до савремености, и то као кретања које јесте иманенција тог мишљења. Курс, с друге стране, треба да припреми студенте и за истраживачки рад захваљујући којем би стекли темељна и целовита знања о неким од појединачних значајних концепција или епоха које припадају историји логике, чиме би стекли могућност да с тим учењима ступе у самостални филозофски дијалог.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Након завршетка курса, очекује се да је студент стекао обухватна знања о карактеристикама историјског кретања логичке науке од антике до савременог доба. Спреман је да појединачним логичким теоријама и конкретним проблемима логике приступи синтетички, те да их сагледа у контексту питања о њиховом статистирању у водећим учењима која чине историју логичког мишљења. Примерено захтевима мастер академских студија филозофије, студент је на тај начин оспособљен за самостална истраживања на пољу логике и припремљен за усмену и текстуалну артикулацију својих интерпретаторских ставова у логичким расправама.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Појам логике у светлу својих историјских трансформација. Хераклитово учење о логосу. Дијалектичко доказивање елејске теорије бића. Софистичка теорија аргументације. Сократово откриће дефиниције и индукције. Платонова онтологија појма и логицизација бића. Аристотелов систем логике. Логика у Академији и Ликеју. Мегарско-стоичка логика. Пиронизам. Спор о универзалијама. Средњовековна логика. Арапска логика. Логика и наука код Галилеја. Беконов „нови органон“. Декартово схватање логике. Логика и модерно заснивање гносеологије. Пор-Ројал: логика као вештина мишљења. Лајбниц: логика као <i>scientia generalis</i>. Хјум и проблем индукције. Идеја трансценденталне логике код Канта и Фихтеа. Хегелово онтолошко заснивање логике. Шопенхауреово учење о ставу довољног разлога. Милова индуктивна логика. Ничеова критика логике. Фрегеова математичка логика. Витгенштајнов логички позитивизам</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Анализа изворних логичких списа.</p>
<p>Литература</p> <p>Нил, В., Нил, М (2011). <i>Развој логике</i>, Београд: Јасен.</p> <p>Аћимовић, М. (2007). <i>Историја логике. Филозофија мишљења</i>, Нови Сад: Футура Публикације.</p> <p>Прајор, А. Н. (1970). <i>Хисторија логике</i>, Загреб: Напријед.</p> <p>Аристотел (2008). <i>Аналитика I-II. Категорије. О изразу</i>, Београд: Paideia.</p> <p>Аристотел (2008). <i>Топика. Софистичка оповргавања</i>, Београд: Paideia.</p> <p>Ал-Фараби (1999). <i>Књига о словима</i>, Загреб: Деметра.</p> <p>Фихте, Ј. Г. (1999). <i>О односу логике према филозофији или трансцендентална логика</i>, Загреб: Деметра.</p> <p>Хегел, Г. В. Ф. (1987). <i>Наука логике I-III</i>, Београд: БИГЗ.</p>

Ниче, Ф. (2017). Сазнајнотеоријски увод о истини и лажи у изванморалном смислу. *Књига о филозофу*, Београд: Службени гласник.

Витгенштајн, Л. (1987). *Tractatus Logico-Philosophicus*, Сарајево: Веселин Маслеша.

Студијски програм : Филозофија МАС
Назив предмета: Филозофија културе
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: нема
Циљ предмета: Циљ курса Филозофија културе је да ре-актуализује филозофску оријентацију овог предмета. Разумевање особености подручја филозофије културе и проширивање знања о поуетичкој филозофији. Уочавање сличности и разлика између филозофије културе са другим поуетичким предметима, као и њихових подручја примене и утицаја.
Исход предмета: Студент је способен да самостално препозна, одреди и објасни специфичности подручја филозофије културе. Зна да наведе и прикаже најважније представнике филозофије културе од античког до савременог доба. Студент показује значајан ниво самосталности у приступу филозофији културе и њеним кључним представницима.
Садржај предмета Теоријска настава укључује упознавање са главним појмовима од пре-сократске филозофије до савремене филозофије, као и са фундаменталним проблемима филозофије културе. Практична настава: вежбе - анализа изворних текстова. Теме: Маркузе и култура савременог друштва. Хоркхајмер и Адорно о културној индустрији. Култура и цивилизација према Шпенглеру. Фигура интелектуалца и култура према Сартру. Дефиниција човека и култура према Касиреру. Фројдове тезе о култури. Култура и мода. Култура и спорт. Култура и игра.
Препоручена литература 1. Маркузе, Х. (1968). <i>Човјек једне димензије</i> . Сарајево: Веселин Маслеша. . 2. Хоркхајмер, М. - Адорно,Т. (1974). <i>Дијалектика просветитељства</i> . Сарајево: Веселин Маслеша. 3. Маркузе, Х. (1981). <i>Естетска димензија</i> . Загреб: Школска књига. 4. Шпенглер, О. (1989). <i>Пропаст Запада</i> . Београд: Књижевне новине. 5. Сартр, Ж. П. (1981). „Пледоаје за интелектуалце“, у: <i>Портрети</i> . Београд: Нолит. 6. Касирер, Е. (1978). <i>Оглед о човјеку: увод у филозофију људске културе</i> . Загреб: Напријед. 7. Фројд, С. (1988). <i>Нелагодност у култури</i> , Београд: Рад. 8. Рајковић, М. (2013). „Спорт између културе и цивилизације: становиште Освалда Шпенглера”. у: Теме, ТМ г. XXXVII, бр. 2. Ниш: Универзитет у Нишу.

Студијски програм: Филозофија; Културологија
Назив предмета: Филозофија религије
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: нема
<p>Циљ предмета</p> <p>Циљеви филозофије религије као изборног предмета на мастер академским студијама јесу двоструки. С једне стране, студентима који започињу непосредније упознавање с филозофијом религије као системском целином филозофског промишљања божанског бића и феномена вере, религије и религиозности, потребно је омогућити подробније информисање о односу филозофије и религије, као и о водећим филозофским схватањима природе тог односа. С друге стране, студентима који су шире интересовање за предметно поље филозофије религије исказали и током својих основних студија, курс треба да омогући систематизацију раније стечених знања, да их припреми за интегрално проучавање начина на који се филозофија односила према религији и религиозности кроз целину своје историје, као и да их подстакне на самосталну проблематизацију појединачних филозофско-религијских учења. Ти циљеви оствариваће се како студирањем концепција у којима је филозофија религије заснована као филозофска дисциплина у свом модерном смислу, тако и изучавањем релација у којима су филозофија и религија били од античких дана, па до актуелних преиспитивања улоге религијског феномена у животу савремености.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Након окончања курса, очекивано је да су студенти стекли темељна знања о водећим облицима филозофије религије као филозофске дисциплине и да су спремни да њена тематска тежишта сагледавају у широј историјској и проблемској перспективи међусобних односа филозофије, религије и теологије, али и односа филозофије религије према другим областима духовности у којима се религија узима као предмет. Сходно захтевима мастер академских студија, оспособљени су за самостална истраживања на овом дисциплинарном пољу, као и за усмено и текстуално изражавање филозофског разумевања суштине религијског феномена.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Појам бога у филозофији. Вера и религијска вера. Вера и знање. Појам религиозности. Појам религије (Форме религијске свести; Форма чулности; Контемплација и представа; Непосредно знање; Култ). Филозофија и теологија (природна и умна). Филозофска поимања религије. Проблем заснивања филозофије религије. Однос филозофије религије према филозофији. Однос филозофије религије према позитивној религији. Однос филозофије религије према социологији религије и науци о религији. Филозофија религије као критика религије. Основни правци развоја филозофије религије. Природна религија и објављена религија. Докази божје егзистенције. Онтолошки и етички смисао идеје о бесмртности душе. Појам слободе религије. Појам и проблем секуларизације (Извори; Секуларизација као политичко-правни појам; Секуларизација у XIX веку; Спор око секуларизације у XX веку; Секуларизација као теолошко-политички појам; Дијалектичка теологија).</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Анализа изворних списа с подручја филозофије религије.</p>
<p>Литература</p> <p>Крешић, А. (2006). <i>Филозофија религије</i>. Београд: ИП Филип Вишњић.</p> <p>Паненберг, В. (2003). <i>Теологија и филозофија</i>. Београд: Плато.</p> <p>Аквински, Т. (1981). <i>Изабрано дјело</i>. Загреб: Глобус.</p> <p>Хјум, Д. (1994). <i>Дијалози о природној религији</i>. Матица српска: Нови Сад.</p> <p>Кант, И. (1990). <i>Религија унутар граница чистог ума</i>. Београд: БИГЗ.</p> <p>Шлајермахер, Ф. Д. Е. (2011). <i>О религији</i>. Загреб: Наклада Бреза.</p> <p>Хегел, Г. В. Ф. (2009). <i>Предавања о филозофији религије I</i>. Загреб: Наклада Бреза.</p>

Фојербах, Л. (1974). *Предавања о суштини религије*. Београд: БИГЗ.
Вебер, М. (2011). *Протестантска етика и дух капитализма*. Нови Сад: Medirran publishing.
Блох, Е. (1986). *Атеизам у крићанству*. Загреб: „Напријед“.
Хајдегер, М. (2000). Ничеове речи „Бог је мртав“. *Шумски путеви*. Београд: Плато.

Студијски програм : Филозофија
Назив предмета: Методологија истраживачког рада
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 3
Услов: нема
<p>Циљ предмета</p> <p>Упознавање студената са методологијом спровођења истраживања у научној области филозофије. Упоредивање методолошких специфичности филозофских и нефилозофских истраживања. Развијање вештине писања научног рада на основу спроведеног истраживања. Развијање вештине конференцијског излагања.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>По завршетку курса, од студената се очекује да ће бити у стању да: самостално спроведу адекватно филозофско истраживање; сачине ваљан текст научног рада на основу спроведеног истраживања; компетентно представе резултате истраживања у форми излагања на научном скупу; критички сагледају методолошке јаке и слабе стране других филозофских истраживања.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Типичне методе филозофског истраживања (анализа садржаја, компаративна анализа, анализа случаја, херменеутичка метода, генетичка метода, археолошка метода, деконструкција, дедуктивни доказ). Фазе истраживачког рада. Елементи научног рада. Научни часописи и њихова категоризација у Републици Србији.</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Примена научне методе у филозофији. Симулација излагања на научном скупу.</p>
<p>Литература</p> <p>Клеут, М. (2010). <i>Научно дело од истраживања до штампе</i>. Нови Сад: Академска књига.</p> <p>Новаковић, С. (1994). <i>Увод у општу методологију и историја методолошке мисли</i>. Београд: Филозофски факултет.</p> <p>Фуко, М. (1998). <i>Археологија знања</i>. Београд: Плато.</p> <p>Еко, У. (2001). <i>Granice tumačenja</i>. Beograd: Paideia.</p> <p>Gadamer, H-G. (2011). <i>Istina i metod</i>. Beograd: Fedon.</p> <p>Suzić, N. (2012). <i>Pravila pisanja naučnog rada: APA i drugi standardi</i>. Banja Luka; Panevropski univerzitet Apeiron.</p>

Студијски програм : МАС Филозофија
Назив предмета: Филозофија математике
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов: нема
<p>Циљ предмета</p> <p>Овај напредни курс филозофије математике надограђује се на претходно стечена знања из области теоријских филозофских наука и за главни циљ има оспособљавање студената за компетентно самостално кретање у актуелним академским темама везаним за филозофију математике. Партикуларни циљеви кроз које се то постиже укључују: представљање математике и филозофије математике као динамичних и отворених области истраживања; упознавање студената са кључним променама које су наступиле у филозофији математике након открића Геделових теорема непотпуности; упознавање студената са значајним позицијама у савременој филозофији математике (од 1950-их година до данас); суочавање студената са актуелним проблемима филозофије математике.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>По завршетку овог курса, очекује се да ће студенти бити у стању да: познају вредност филозофског приступа математичким темама; препознају главне проблеме савремене филозофије науке; владају главним теоријским правцима и аргументима у савременој филозофији математике; формирају и адекватно артикулишу сопствене ставове о проблемима филозофије математике; извршавају успешан самостални истраживачки рад у филозофији математике.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Класични математички проблеми и њихове филозофске импликације. Логика и математика. Математика и природне науке. Границе математике. Геделове теореме непотпуности. Бенацерафови проблеми математике. Математички фикционализам. Математички реализам. Аргументи незаменљивости. Примењена математика.</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Анализа текстова и разматрање проблема у складу са индивидуалним истраживачким интересовањима студената.</p>
<p>Литература</p> <p>Квајн, В. О. (2007) <i>Онтолошка релативност и други филозофски списи</i> Сремски Карловци/Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића</p> <p>Benacerraf, P. & Putnam, H. (1983) <i>Philosophy of Mathematics: Selected Readings</i>. Cambridge: Cambridge University Press.</p> <p>Colyvan, M. (2012) <i>An Introduction to the Philosophy of Mathematics</i>. Cambridge: Cambridge University Press.</p> <p>Smith, P. (2013) <i>An Introduction to Gödel's Theorems</i>. Cambridge: Cambridge University Press</p> <p>Wigner, E. (1960) The Unreasonable Effectiveness of Mathematics in the Natural Sciences. <i>Communication in Pure and Applied Mathematics. Vol 13. No1.</i></p>

Студијски програм : Филозофија МАС
Назив предмета: Филозофија права
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов:
<p>Циљ предмета</p> <p>Изучавање филозофије права на мастер студијама има за циљ да продуби и прошири познавање темељних проблема и појмова филозофије права. Студиј је намењен студентима који показују виши интерес за проблематику практичке филозофије и представља наставак изучавања фундаменталних практичких појмова с основних академских студија. Студенти треба да сагледају сложене односе између појмова правде, слободе и права те да развију способност самосталне интерпретације различитих школа природног права, али и позитивистичког разумевања права. Студенти треба да продубе познавање појединих грана права и њихове повесне трансформације те да уоче сличности и разлике међу њима.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Студенти су способни да опишу и образложе различите повесне форме разумевања појма права и умеју да контекстуализују трансформације у међусобним релацијама појмова права, правде и слободе; знају да образложе битне карактеристике различитих школа природног права; умеју да идентификују предности и недостатке јуснатуралистичких и јуспозитивистичких становишта; знају да опишу поједине гране права; уочавају сличности и разлике у одредбама права, морала и обичаја; умеју да изведу закључке о импликацијама појединих правних концепција. Студенти разумеју однос између преступа и казне и различите интерпретације тог односа.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Право и теорије природног права; Успостављање појма права из диференције према појмовима обичаја и морала; Појам права; Водеће доктрине и одређења права; Филозофска рефлексија појма права; Појам правности права; Гране права; Легалитет и легитимитет; Правда, слобода и право; Појам правне државе; Појам правног лица; Проблем смртне казне; Предумишљај и намера; Достојанство и казна.</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Анализа изворних филозофских текстова.</p>
<p>Литература</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перовић, М.А. (2004). <i>Практичка филозофија</i>. Нови Сад: Филозофски факултет. 2. Тадић, Љ. (2006). <i>Филозофија права</i>. Београд: Завод за уџбенике. 3. Радбрух, Г. (2016). <i>Филозофија права</i>. Београд: Правни факултет. 4. Кант, И. (2003). <i>Метафизика морала</i>. Ср. Карловци-Нови Сад: ИКЗС. 5. Хегел, Г.В.Ф. (1989). <i>Основне црте филозофије права</i>. Сарајево: Веселин Маслеша-Свјетлост. 6. Хегел, Г.В.Ф. (1987). <i>Енциклопедија филозофијских знаности</i>, Сарајево: Веселин Маслеша-Свјетлост. 7. Келзен, Х. (2007). <i>Чиста теорија права</i>. Београд: Правни факултет. 8. Бекарија, Ч. (1984). <i>О злочинима и казнама</i>. Сплит:Логос.

Студијски програм: Филозофија
Назив предмета: Политичка филозофија
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 3
Услов: нема
<p>Циљ предмета</p> <p>Политичка филозофија представља тематски наставак изучавања проблематике филозофије политике са основних студија. Студенти продубљују претходно стечено разумевање основних категорија политичког мишљења и филозофске рефлексије тог мишљења, као и саме политичке праксе; студент систематиче стечена знања о целини практичке филозофије, али се и подстиче на самостално истраживање појединих аутора или политичких феномена и њихове интерпретације; студент се упућује на промишљање темељног односа филозофије и политике с обзиром на историјску перспективу, а посебно с обзиром на улогу филозофије и политике у савременом друштву.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Студент је стекао продубљено знање о водећим темама и категоријама политичке филозофије као филозофске дисциплине, као и спремност да прецизно идентификује историјске и филозофске компоненте њеног проблемског подручја, водећих доктрина о политици и односу филозофије и поља политичког делања. Студент је оспособљен за самостално истраживање унутар овог дисциплинарног поља, као и за аргументовано изражавање, у писаној и усменој форми, филозофског разумевања суштине политичког феномена.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Водеће доктрине о појму политике у историјској перспективи: водећи хеленски и хеленистичко-римски филозофи (Сократ, Платон, Аристотел, Цицерон, Сенека), представници хришћанске политичке доктрине (Августин, Тома Аквински), модерног политичког мишљења (Макијавели, Спиниза, Хобс, Лок, Монтескје, Хегел, Маркс), савремених политичких теорија (Шмит, Хајек, Хенис, Ролс, Арент, Фуко, Агамбен, Рансијер). Природа човека и основ политичких институција; Модерне идеологије и политика (либерализам, неолиберализам, анархизам, комунизам и социјализам). Водеће теорије државе (правна држава, социјална држава, демократија), државне власти и политичких институција, односа слобода и једнакости, о проблему суверености и политичког насиља, о појму политичких права и слобода, о односу истине и политике, природе и субјекта политичког организовања, проблему политичке еманципације (расно, класно и женско питање).</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Анализа изворних филозофскополитичких текстова.</p>
<p>Литература</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перовић, М. (2019). <i>Филозофија политике</i>. Подгорица: „Завод за уџбенике и наставна средства“. 2. Платон (1993). <i>Држава</i>. Београд: „БИГЗ“. 3. Аристотел (2003). <i>Политика</i>. Београд: „БИГЗ“. 4. Августин, А. (1982). <i>О држави божјој</i>. Загреб: „Кршћанска садашњост“. 5. Хегел, Г. В. Ф. (1981). <i>Правни и политички списи</i>. Београд: „Нолит“. 6. Маркс, К. (1979). <i>Филозофско-политички списи</i>. Загреб: Издавачки сервис Свеучилишне накладе Либер. 7. Хајек, Ф. (2002). <i>Студије из филозофије, политике и економије</i>. Београд: „Паидеиа“. 8. Штраус, Л. (2003). <i>Прогони и умијеће писања</i>. Загреб: Диспут. 9. Арент, Х. (1998). <i>Извори тоталитаризма</i>. Београд: Феминистичка издавачка кућа 94. 10. Хенис, В. (1983). <i>Политика и практичка филозофија</i>. Београд: „Нолит“. 11. Ролс, Џ. (1988). <i>Теорија правде</i>. Подгорица: „ЦИД“.

12. Шмит, К. (2001). *Норма и одлука*. Београд, „Филип Вишњић“.
13. Фуко, М. (2005). *Рађање биополитике*. Нови Сад: „Светови“.
14. Нозик, Р. (2009). *Анархија, држава и утопија*. Подгорица: „ЦИД“
15. Рансијер, Ж. (2014). *Несагласност. Политика и филозофија*. Београд: „Федон“.
16. Агамбен, Ђ. (2013). *Ното сасег. Суверена моћ и голи живот*. Лозница: „Карпос“

Студијски програм: Филозофија
Назив предмета: Студијско истраживачки рад (СИР)
Наставник/наставници: Сви наставници ангажовани на програму
Статус предмета: Обавезан
Број ЕСПБ: 7
Услов: Претходно положени сви испити предвиђени програмом.
<p>Циљ предмета</p> <p>Овладавање стратегијама активне примене знања и вештина неопходних за спровођење истраживања, које укључује утврђивање предмета и сачињавање плана истраживања, прикупљање и анализирање литературе, спровођење истраживања на одговарајућем предмету или грађи и представљање резултата истраживања.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Студенти су оспособљени за спровођење теоријског истраживања, које укључује следеће фазе: утврђивање предмета и сачињавање плана истраживања, прикупљање и анализирање литературе, спровођење истраживања на одговарајућем предмету или грађи те представљање резултата истраживања у облику писаног рада.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p>Дефинисање теме, односно прецизирање предмета истраживања, и у складу с тим избор одговарајућег теоријског оквира те метода и техника истраживања. Прикупљање, класификација и тумачење литературе релевантне за дату тему и предмет истраживања. Израда плана истраживања. Прикупљање података и спровођење прелиминарне анализе прикупљених података. Дефинисање структуре рада – увод, део у коме се излаже теоријска анализа теме, презентује метод, закључна дискусија, библиографија, прилози итд.</p>
<p>Литература</p> <p>Литература релевантна за реализацију студијског истраживачког рада одабира се у договору с наставником и у складу са одабраном темом и предметом истраживања.</p>

Студијски програм: Филозофија
Називпредмета: Мастер рад
Наставник/наставници: Сви наставници ангажовани на програму
Статуспредмета: обавезни
Број ЕСПБ: 13
Услов: Претходно положен Студијско истраживачки рад
<p>Циљ предмета</p> <p>Оспособљавање студената за спровођење истраживања уз коришћење научне и стручне литературе те доступних извора и података, затим за примену одговарајуће научне методологије, као и за писмену презентацију релевантних истраживачких тема и проблема у области филозофских наука.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Студент познаје начела одређеног теоријског система и способан је да га подвргне критичкој анализи и компарацији; самостално претражује литературу у сврху прикупљања теоријске и емпиријске грађе за израду нацрта истраживања у оквиру ког би се анализирао неки проблем; спроводи испитивање поштујући следеће истраживачке фазе: уочавање релевантних истраживачких проблема, припрема и анализа података, интерпретација резултата истраживања и писање мастер рада у коме су презентовани истраживачки проблем те основни резултати и закључци истраживања; уме да поведе дискусију о добијеним резултатима у систематском и историјском контексту.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p>Мастер рад представља самостални истраживачки рад студента у којем овладава теоријским оквирима у вези са проблемом истраживања. Истраживање подразумева проучавање релевантне литературе у одређеном научном домену, анализу основних концепата и уочених теоријских проблема у оквиру датог домена, спровођење анализе података, интерпретацију резултата ове анализе и дискусију о добијеним резултатима.</p> <p>Након израде нацрта истраживања студент припрема мастер рад у писаној форми. Мастер рад садржи следеће елементе: резиме, увод, анализу проблема и завршну дискусију (закључак).</p> <p>У оквиру уводног дела треба да буду представљене теоријске поставке и претходни резултати описани у релевантној литератури која се односи на истраживачку тему, као и критички осврт на њих. На крају рада студент дискутује резултате у ширем контексту и даје приказ закључака свога истраживања.</p> <p>Након предаје мастер рада студент приступа одбрани пред трочланом Комисијом, која је састављена од најмање два наставника компетентна за одабрани истраживачки проблем. Одбрана мастер рада састоји се од експозеа током којег студент представља своју мотивацију за обраду проблема, те сопствену евалуацију методског приступа и приказаних резултата. У другом делу одбране чланови комисије износе своје мишљење о раду, постављају питања на која кандидат према сопственом избору одговара кумулативно или појединачно (питање по питање) и с кандидатом дискутују поједине аспекте завршног рада.</p>
<p>Литература</p> <p>Литература релевантна за реализацију мастер рада одабира се у договору с ментором и у складу са одабраном темом и предметом истраживања.</p>

Студијски програм: Филозофија
Назив предмета: Педагошка пракса – хоспитовање
Статус предмета: Обавезан
Број ЕСПБ: 6
Услов:
Циљ предмета Упознавање са областима и специфичностима професионалног рада мастер филозофа у школским установама. Примена стечених знања и вештина у испуњавању радних задатака у организацији и реализацији наставних активности. Оспособљавање студената за успешно извођење наставе филозофије у средњим школама (државним и приватним).
Исход предмета Студенти су упознати с делокругом рада мастер филозофа, његовим садржајем, видовима и специфичностима и оспособљени су за извођење наставе у педагошким установама. Студенти су припремљени за остваривање програмских циљева, те васпитних, образовних и практичних задатака у настави филозофије. У стању су да критички анализирају улоге и обавезе мастер филозофа у педагошком раду и да сагледавају проблеме у радном окружењу.
Садржај предмета Практични рад студената, или хоспитовање, организује се у средњим школама уз стручни надзор руководиоца практичних вежби – наставника и ментора. Студенти посматрају наставни рад и упознају се са организацијом рада у школи, посебно с радом и обавезама стручног актива. Присуствују огледним часовима наставника и ментора, после којих се организују анализе часова и њихова евалуација. За самостално извођење наставе студент се припрема на вежбама и пише детаљне елаборате наставних јединица, уз стручне консултације с наставником и ментором. Испитном часу приступа након успешно реализованих самосталних часова.
Литература Литература релевантна за организацију и спровођење педагошке праксе формулише се у зависности од индивидуалног плана реализације праксе и концепције наставе на програму, а све у договору с наставником и у складу с планираним задацима на пракси.

Студијски програм: Филозофија (МАС)
Назив предмета: Практикум
Статус предмета: Обавезни
Број ЕСПБ: 3
Услов: Нема посебног услова.
<p>Циљ предмета</p> <p>После одговарајућег индивидуалног рада и групних дискусија студенти треба да на примеру презентације идеје или проблематике што ће је обрађивати у свом завршном раду покажу степен упознатости са одређеном систематском облашћу у склопу филозофије и начином како се у њој спроводе научна истраживања.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Студенти умеју да примене знање из једне од кључних систематских области филозофије (теоретска, практичка, поиетичка филозофија) на одређени проблем којим ће се бавити у свом завршном раду, затим да сажму резултате својих истраживања о тој теми и презентују их наставницима и другим студентима у усменој и писменој форми.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Други облици наставе</i></p> <p>Организација рада у групама. Подела на групе за теоријске, практичке и поиетичке пројекте. Одабир тема и литературе. Блок настава. Координација активности студената с менторима завршног рада. На крају семестра презентација појединачних пројеката и закључна дискусија.</p>
<p>Литература</p> <p>Листа литературе сачињава се у зависности од одабране теме пројекта одн. завршног рада и она се разликује од студента до студента.</p>

Студијски програм : МАС Филозофија
Назив предмета: Античка филозофија
Статус предмета: (И) Изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов:
<p>Циљ предмета</p> <p>Концепт предмета „Античка филозофија” статуиран је тако да студентима Мастер академских студија филозофије омогући избор проучавања релевантних филозофских концепција из подручја античке филозофије. Такво продубљено истраживање омогућиће темељније овладавање учењима одређених филозофа и специјализацију за концепцијска, проблемска и појмовно-категоријална поља великих филозофских система антике. Минуциозно студирање учења појединих филозофа студентима ће олакшати избор теме и приступање изради завршног рада.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Проблемско апсолвирање једног од великих филозофских система антике из интерпретацијског кључа модерних мисаоних парадигми. Стицање способности за продубљенији дијалог између античког и савременог начина мишљења. Увид у границе дијалога између античког и савременог света.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Карактером предмета „Античка филозофија” одређује се могући избор студија филозофских концепција неког од значајнијих филозофа. У изборни корпус овог предмета спадају пре свега Платон и Аристотел. Посебно студирање свакога од двојице поменутих филозофа у себе укључује: (а) студиј целине филозофских дела одабраног филозофа; (б) студиј иманентних филозофских и мисаоних веза одабраног филозофа с ближим дискусионим и полемичким пољем филозофије; (ц) студиј секундарне литературе о одабраном филозофу.</p> <p><i>Практична настава: Вежбе</i></p> <p>Анализа изворних филозофских текстова.</p>
<p>Литература</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reale, G. (2003). <i>Sokrat</i>. Zagreb: Demetra. 2. Erler, M. (2008). <i>Platon</i>. Zagreb: Naklada Jurčić d.o.o. 3. Demos, R. (2012). <i>The Philosophy of Plato</i>, New Delhi: Cosmo Publications. 4. Vlastos, G. (1981). <i>Platonic studies</i>. Princeton: Princeton University Press. 5. Kaluđerović, Ž. (2018). <i>Stagirinin</i>. S. Karlovci • Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Z. Stojanovića, S. Karlovci • Novi Sad. 6. Ross, W. D. (2016). <i>Aristotle</i>. London: Routledge Taylor & Francis Group. 7. Lloyd, G. E. R. (2010). <i>Aristotle: the Growth & Structure of his Thought</i>. Cambridge: Cambridge University Press. 8. Bošnjak, B. (1993). <i>Povijest filozofije I</i>. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske. 9. Tejlor, K. K. V., Ferli, D. (ur.) (2007). <i>Istorija filozofije I-II</i>. Beograd: ПЛАТΩ.

Студијски програм : МАС Филозофија
Назив предмета: Филозофија средњег и новог века
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: нема
Циљ предмета Продубљивање знања о средњовековној, ренесансној и нововековној филозофији. Детаљна и прецизна анализа филозофске терминологије средњовековља, те њене трансформације у модерно доба.
Исход предмета Студент је оспособљен за филозофску анализу и критичко промишљање филозофских позиција средњовековља, ренесансе и нововековља, као и за њихову компарацију. Студент уочава историјско-филозофски развој идеја, проблема, филозофске терминологије и филозофских метода. Студент је оспособљен да анализира утицај филозофских идеја средњег века, ренесансе и новог века на формирање савремене филозофије.
Садржај предмета Теоријска настава Метафизичка питања: супстанција, есенција, атрибут, модус, егзистенција. Епистемолошка питања: извори и границе знања, извесност и скептицизам, емпирија и разум. Проблем метода: логика и математика. Слобода воље и детерминизам. Појам науке: scientia и нова наука. Проблем душе, кретања и материје. Афективност, чулност и морал. Однос мишљења, језика и слике.
Практична настава Анализа одабраних текстова примарне литературе.
Литература Аурелије, А. (2017). Исповести. Нови Сад/Сремски Карловци: ИК Зорана Стојановића. Аквински, Т. (1990). Izbor iz djela, Zagreb: Naprijed. Avicenna, Abu Ali Ibn Sina (2011). Metafizika, Zagreb: Demetra. Декарт, Р. (2012). Метафизичке медитације, Београд: Завод за уџбенике. Dekart, R. (2017). Geometrija, Beograd: Dereta. Спиноза, Б. (1983). Етика, Београд: БИГЗ. Leibniz, G. W. (1986). Novi ogleđi o ljudskom razumu, Sarajevo: Veselin Masleša. Лајбниц, Г. В. (1993). Теодикеја, Београд: Плато. Баркли, Џ. (1977). Расправа о принципима људског разума, Београд: БИГЗ. Hume, D. (1983). Rasprava o ljudskoj prirodi, Sarajevo: Veselin Masleša. Hume, D. (1988). Istraživanje o ljudskom razumu, Zagreb: Naprijed.

Студијски програм: Филозофија
Назив предмета: Филозофија немачког идеализма
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: нема
<p>Циљ предмета</p> <p>Предмет „Филозофија немачког идеализма“ у концепцијском смислу замишљен је као предмет који треба да буде завршни на мастер академским студијама филозофије. Као такав, студентима треба да омогући одлуку о теми завршног рада. Избор и похађање курса треба да пружи прилику студентима који показују нарочит интерес за проучавање преломне епохе филозофске модерне, епохе немачког идеализма, да на обухватан и студиозан начин изуче концепције Канта и Хегела као мислилаца који су дефинисали мисаоне токове овог историјског раздобља филозофије, те да о њима стекну темељна знања. Та знања треба да их учине мисаоно спремним за самостални истраживачки рад у филозофији, као и за приступ докторским студијама филозофије.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Очекује се да је студент по окончању курса, изучивши једну од битних предметних и проблемских области Кантове и Хегелове филозофије, и то посредством студирања целине њиховог филозофског опуса које је овим курсом предвиђено, стекао интегрални увид у Кантов и Хегелов систем филозофије. Студент је спреман за одлучивање о теми свог завршног рада на мастер студијама. Припремљен је како за приступање његовој изради, тако и за будући самостални истраживачки рад на најкомплекснијим филозофским питањима и започињање докторских студија филозофије.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>У свом садржинском смислу, предмет се не распростире на целину филозофије немачког идеализма, него само на централне мисаоне ликове у њеном развојном току, на Кантову и Хегелову филозофију. У корпусу могућности продубљеног студија ове две филозофије налазе се они мисаони садржаји који чине саму мисаону супстанцију једне и друге филозофске концепције. Оне обухватају проблемске склопове који припадају свим значајнијим дисциплинарним подручјима филозофског мишљења.</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Вежбе обухватају проблемско апсолвирање оних тематских садржаја који студенту омогућавају израду семинарског рада на неку од битних тема Кантове и Хегелове филозофије.</p>
<p>Литература</p> <p>Целокупна дела Канта и Хегела (више издања).</p> <p>Кангрга, М. (1983). <i>Етика или револуција</i>. Београд: Нолит.</p> <p>Кангрга, М. (1984). <i>Пракса – вријеме – свијет</i>. Београд: Нолит.</p> <p>Барбарих, Д. (2002). <i>Филозофија њемачког идеализма</i>. Загреб: Матица хрватска.</p>

Студијски програм : МАС Филозофија
Назив предмета: Савремена филозофија
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: Нема
<p>Циљ предмета</p> <p>Савремена филозофија има за циљ да продуби знање студената мастер студија у погледу основних стремљења, праваца и струја која се јављају након довршења класичног немачког идеализма. Циљ предмета се остварује проучавањем филозофских учења из XIX и XX века у њиховом односу према традицији филозофије из које израстају, док се, са друге стране, истовремено указује на проблеме који су отворени и постављени као актуални задаци мишљења.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Исход предмета огледа се дубљем и темељнијем знању студената унутар подручја савремене филозофије.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>На овом курсу се у оквиру последњег повесног раздобља филозофирања обрађују следеће тематске целине: супротстављање систему, идеалистичкој концепцији ума, уз обнављање онтолошке оријентације са посебним наглашавањем значаја човековог битка унутар филозофије егзистенције, ирационалистички рефлекс на систем, апсолутни идеализам и општу рационалност; потенцирање особитости духовног спрам природног битка које истиче херменеутика, успостављање феноменолошке методе као својеврсне ревитализације филозофије субјективности унутар широког и на разнородним подручјима демонстрираног феноменолошког покрета, позитивистичка стремљења савремене филозофије, те критика основних начела модерне у целини с позиција (пост)структурализма и постмодерне.</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Анализа одабраних текстова примарне литературе.</p>
<p>Литература</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дерида, Ж. (1990). <i>Бела митологија</i>. Нови Сад: Братство-Јединство. 2. Делез, Ж. (2009). <i>Разлика и понављање</i>. Београд: Федон. 3. Фуко, М. (1971). <i>Ријечи и ствари. Археологија хуманистичких наука</i>. Београд: Нолит. 4. Хајдегер, М. (2007). <i>Битак и време</i>. Београд: Службени гласник. 5. Гадамер, Х-Г. (2011). <i>Истина и метода. Основи филозофске херменеутике</i>. Београд: Федон. 6. Кјеркегор, С. (2002). <i>Страх и дрхтање</i>. Београд: Плато. 7. Крипке, С. (1997). <i>Именовање и нужност</i>. Загреб: КруЗак. 8. Квајн, О. (2007). <i>Онтолошка релативност и други филозофски огледи</i>. С. Карловци: ИКЗС. 9. Лакан, Ж. (2009). Производња четири дискурса. <i>Трећи програм</i>, 141/142, 299-321. 10. Левинас, Е. (2006). <i>Тоталитет и бесконачност</i>. Београд: Јасен.